

Ot.prp. nr. 40

(2005–2006)

Om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten i Lufttransport AS i forbindelse med tariffrevisjonen 2005

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 3. februar 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legger med dette frem forslag om at arbeidstvisten mellom Norsk Flygerforbund/Lufttransport Flygerforening og NHO/Flyselskapenes Landsforening/Lufttransport AS skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Departementet legger samtidig frem forslag om at det blir forbudt å sette i verk eller opprettholde arbeidskamp for å løse tvisten.

2 Partsforhandlinger og mekling

Tvisten har oppstått i forbindelse med tariffrevisjonen 2005. Tariffavtalen omfatter utelukkende Lufttransport AS.

Forhandlinger om ny avtale førte ikke frem og Norsk Flygerforbund brøt forhandlingene og varslet 2. desember 2005 plassoppsigelse for 94 flygere. Riksmeklingsmannen la ned forbud mot arbeidsstans 4. desember 2005 og innkalte partene til mekling. Meklingen ble avsluttet 5. januar 2006 uten resultat.

Norsk Flygerforbund tok ut tre av sine medlemmer i streik fra 6. januar 2006. Streiken ble gradvis trappet opp med ytterligere 20 personer i perioden 11. – 25. januar 2006.

3 Omfang og virkninger av konflikten

Sammen med Norsk Luftambulansse opererer Lufttransport AS Statens luftambulansetjeneste. Totalt var 23 flygere i Lufttransport AS i streik fra 25. januar 2006.

I den første perioden forløp streiken uten alvorlige problemer for sykehusene som benytter flyambulansetjenesten. Fra midten av januar mottok imidlertid departementet bekymringsmeldinger fra helsemyndighetene, særlig på grunnlag av uklarheter rundt håndteringen av dispensasjonsøknader for konkrete oppdrag.

I brev fra Statens helsetilsyn til Helse- og omsorgsdepartementet 25. januar ble det redegjort for en konkret sak hvor Luftambulansetjenesten ved Ullevål universitetssykehus hadde behov for ambulansetransport fra Rikshospitalet til et sykehus på Vestlandet. Det var nødvendig å tilbakeføre en intensivpasient for å frigjøre plass for nye intensivpasienter. Luftambulansetjenesten fremmet i alt tre søknader om dispensasjon for samme pasient. I siste søknad 25. januar kl 11.54 ble oppdraget gradert som hasteoppdrag. Søknaden ble likevel avslått av Norsk Flygerforbund kl 12.14.

Etter Norsk Flygerforbunds syn var det tilgjengelig annet fly med ikke-streikende flygere innen

en radius på to timer fra Gardermoen. Utkall av streikende flygere ville i følge Norsk Flygerforbund ta like lang tid. Lufttransport AS viste til at nærmeste aktuelle flyressurs var ambulanseflyet i Tromsø, som tidligst ville kunne ha ankommet Gardermoen tre timer senere. Oppdragets varighet på ca 8 timer ville dessuten medført at den aktuelle besetningen ikke kunne gjennomføre oppdraget.

I brevet fra Helsetilsynet refereres følgende uttalelse fra Rikshospitalet:

«Rikshospitalet-Radiumhospitalet HF er spesielt bekymret for behandlingen av dispensasjonssøknader. Disse bygger på en samlet vurdering av betydning for hospitalet. Sikkerhet for at disse ikke overprøves medisinsk er en forutsetning for at hospitalet skal kunne oppfylle sine øyeblikkelig hjelp plikter inklusivt transplantasjoner.»

Ambulanseflyoppdraget var fortsatt ikke gjennomført kl 17.00 25. januar, og under henvisning til at den siste dispensasjonssøknaden ble fremmet som et hasteoppdrag og i tillegg påført «snarest», beskriver Helsetilsynet dette som bekymringsfullt. Det ble imidlertid arbeidet for å løse behovet for intensivplasser ved Rikshospitalet på annen måte, og Helsetilsynet konkluderte i sitt brev til Helse- og omsorgsdepartementet med at den aktuelle situasjon ikke medførte fare for liv og helse på kort sikt. Tilsynet uttalte likevel:

«Basert på de redegjørelser Statens helsetilsyn har mottatt fra partene i konflikten synes det klart at Lufttransport AS og Norsk Flygerforbund er uenige om de flyoperative disposisjoner under konflikten. Denne uenigheten vurderes å påvirke partenes praksis ift. å fremme og behandle dispensasjonssøknader. Statens helsetilsyn finner dette bekymringsfullt idet nettopp dette var et tema for våre møter med partene og Luftambulansetjenesten ANS tirsdag 24. januar 2006.»

Etter Helsetilsynets mening har partene vist at man ikke har etablert et forsvarlig system for håndtering av dispensasjonssøknader. I sin konklusjon uttalte Helsetilsynet:

«Statens helsetilsyn finner at partene og luftambulansetjenesten ved Ullevål sykehus gjennom sin håndtering av den aktuelle henvendelsen om overføring av pasient fra Rikshospitalet til [...] sykehus i dag, har vist at man ikke har etablert et forsvarlig system for håndtering av dispensasjonssøknader. Dette gjør at det kan oppstå liknende situasjoner som det aktuelle tilfelle

i dag. Dette er etter Statens helsetilsyns vurdering bekymringsfullt.»

På bakgrunn av dette innkalte arbeids- og inkluderingsministeren partene til et møte om kvelden 25. januar. Statsråden redegjorde for helsemyndighetenes bekymring knyttet til dispensasjonspraksisen. Partene ble oppfordret til å finne frem til en rutine for behandling av dispensasjonssøknader som kunne fungere tilfredsstillende i akutte situasjoner. Etter en kort konferanse kom imidlertid partene frem til at det ikke var mulig å komme til enighet på dette punktet. Etter dette meddelte statsråden at regjeringen på grunnlag av den foreliggende situasjonen ville fremme forslag om tvungen lønnsnemndbehandling av tvisten. Han oppfordret partene til å gjenoppta arbeidet så raskt som mulig, noe de umiddelbart bekreftet at de ville gjøre.

4 Konklusjon

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har etter en samlet vurdering, særlig med grunnlag i Helsetilsynets vurdering, kommet til at hensynet til liv og helse taler for at arbeidstvisten mellom Norsk Flygerforbund/Lufttransport Flygerforening og NHO/Flyelskapenes Landsforening/Lufttransport AS blir løst uten ytterligere arbeidskamp.

I vurderingen er det spesielt lagt vekt på at partene hadde vært i møte med Helsetilsynet og drøftet problemene knyttet til dispensasjonspraksisen umiddelbart før en tilspisset situasjon igjen oppsto. Videre fikk partene i møtet med statsråden ytterligere en mulighet til å forsøke å løse problemene med dispensasjonssøknader, før avgjørelsen om å fremme forslag om tvungen lønnsnemnd ble truffet. Partenes holdning viste klart at situasjonen var fastlåst og at problemene knyttet til dispensasjoner var uløste. En tilsvarende eller vanskeligere situasjon som kunne medført fare for liv og helse, ville dermed når som helst kunne oppstå på nytt.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjon nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer, stilles det strenge krav for inngrep i streikeretten, men det åpnes likevel for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet for hele eller store deler av befolkningen i fare. Sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 en tilsvarende bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammenheng med artikkel G, som åpner for at det ved lov kan foretas begrensninger

i streikeretten som er nødvendige i et demokratisk samfunn til vern av andre menneskers frihet og rettigheter, eller til vern av offentlige interesser, den nasjonale sikkerhet og moral i samfunnet.

På denne bakgrunn er Arbeids- og inkluderingsdepartementet av den oppfatning at et vedtak om tvungen lønnsnemnd i den omhandlede arbeidskonflikten er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert. Dersom det skulle påvises motstrid mellom internasjonale konvensjoner og Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, mener departementet at det uansett er nødvendig å gripe inn i konflikten.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten i Lufttransport AS i forbindelse med tariffrevisjonen 2005.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten i Lufttransport AS i forbindelse med tariffrevisjonen 2005, i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten i Lufttransport AS i forbindelse med tariffrevisjonen 2005

§ 1

Twisten mellom Norsk Flygerforbund/Lufttransport Flygerforening og NHO/Flyselskapenes Landsforening/Lufttransport AS i forbindelse med tariffrevisjonen 2005 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Reglene i lov 19. desember 1952 nr. 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans eller blokkade for å løse tvisten.

§ 3

Loven trer i kraft straks.

Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.